

gib, 16.05.2007

Til stede:

Carl Fredrik Nordheim, FHI
Kamilla Eklo, SSB
Knut Oscar Andersen, KS/Oslo kommune (vikar for Ivar Jonassen)
Gunnar Hemstad, KS/Holmestrand kommune
Henrik Lystad, Avfall Norge
Kjell T. Nedland, Asplan Viak (invitert av NORVAR)
Ole Lien, NORVAR
Lilian Myrstad, FHI
Even Vaboen, KRD (vikar for Bent Devik)
Torstein Finnesand, SFT (vikar for Harald Gaarde)
Svein Homstvedt, SSB
Jørn K. Undelstvedt, SSB
Gisle Berge (referent), SSB

Forfall:

Atle Wold, Mattilsynet
Elisabeth Møyland, SFT

Kopi til:

Torild Fløysvik, SSB

Referat fra KOSTRA VAR-arbeidsgruppa, møte den 27. april 2007

Saker	Frist oppfølging	Ansvar
<u>INNLEDNING VED JØRN K. UNDELSTVEDT</u> Det kom ingen kommentarer til dagsorden eller forslag til saker under eventuelt. Mandatet for gruppa er uforandret fra tidligere, men med presisering fra ”rammeverk” at det skal tas hensyn til kommunenes oppgavebyrde. Det er derfor viktig å vurdere muligheten for bruk av register til datainnhenting. Avløp er området i år hvor mest endringer vil skje i forhold til skjematilpassninger. Det vil være aktuelt å splitte opp eksisterende skjema i flere nye skjema. Det kan derfor bli flere skjema, men ikke nødvendigvis større oppgavebyrde.		

KVALITETSINDIKATORER Nytt i årets publisering er presentasjon av kvalitetsindikatorer. VAR-gruppa har ansvaret for to kvalitetsindikatorer for avfall, en for avløp og fire for vann. I faktaarket er det nå et eget valg for kvalitetsindikatorer, og det har kommet inn en egen k-knapp i faktaark-oppsettet som en forklaring på hvorfor nettopp den indikatoren sier noe om kvalitet på tjenesten. Gruppa er bedt om å kvalitetssjekke de foreslåtte kvalitetsindikatorene – er de gode? Det bør samtidig vurderes om kvalitetsindikatorene skal trekkes ut under egen overskrift – kvalitetsindikator – i faktaarket og om de bør presenteres i rekkefølge avhengig av hvilken type kvalitetsindikator de er (resultat-, produkt-, prosess- og strukturkvalitet)? Kommentarene som kom fram var at egne overskrifter på kvalitetsindikatorene kunne virke unødvendig og for detaljert. Det ble også stilt spørsmål om muligheten for overlappende overskrifter slik at det trolig er bedre uten. Det ble imidlertid ytret to forslag i forhold til presentasjon av kvalitetsindikatorer: • For VAR er det lite aktuelt med valgalternativene fylkeskommune og bydel i faktaarkene, slik at de med fordel kunne slettes. Muligheten for sletting bør sjekkes! • Det bør også sjekkes muligheten for å få med informasjonen fra k-knapp i faktaarket inn i statistikkbanken. Nå er ikke denne informasjonen synlig i statistikkbanken, kun faktaarket. Sjekkes med IT-ansvarlige.		SSB
KOSTRA-KART-PROSJEKTET ”KOSTRA-Kart” kan sees på som et alternativ til ordinær skjemarapportering, hvor rapportøren i kommunen rapporterer via uttrekk fra diverse GIS-systemer. Foreløpige undersøkelser viser seg imidlertid at det byr på en del tekniske utfordringer i forhold til å få på plass et velfungerende mottak og uthenting av data. Trolig mest aktuelt for KOSTRA-områdene VAR og KNNM. Eksempler på nye muligheter som ligger innenfor en slik løsning: • Hvem i kommunen er tilknyttet de ulike ledningene? • Bruk av ledningsnettkart for å finne ut om hvor man har tilknytning på ledningsnettet. Finnes det områder som vi ikke har tilknytning? • Kommunen slipper å: telle opp de ulike elementer i ledningsnett, telle antall separate/små renseanlegg, samle overvåkingsdata og rapportere på skjema. Kommentarer fra gruppa: • Stikkledninger ikke registrert i GIS systemene til Holmestrand kommune – tilsvarende gjelder trolig også i andre kommuner. Det er usikkert hvor vidt det er registrert noder/knutepunkter i GIS systemene.		

Informasjon vedrørende om det enkelte hus er tilknyttet avløpsnett eller ei finnes trolig i GAB og burde være overført matrikkelen. Det bør undersøkes hvilke planer det er for matrikkelen på området, hva som ligger inne i GAB, og eventuelt hvordan er den informasjonen vedlikeholdt. Sjekk mot kartverket.		SSB
DIVERSE KOSTRA Det ble fra Oslo kommunes side etterlyst veiledningstekst per spørsmål inne i online-skjemaene. Dette jobbes det med og vil muligens kunne bli realisert allerede til neste år. I forhold til KOSTRA publiseringen ble det stilt spørsmål om det er hensiktsmessig å publisere landstall i mars? Kommentarer fra gruppa var bl.a. at det ikke virket hensiktsmessig da det kan være for stor usikkerhet i tallene, at det kan skape forvirring med publisering av flere artikler (DSer). Det ble ikke uttrykt behov for landstall så tidlige som mars fra verken kommunerepresentantene eller SFTs side. SSB tar dette videre i KOSTRA-organisasjonen I forhold til faktaarkene ble det stilt spørsmål om hva som er forskjellen mellom gebyrgrunnlag per tonn innsamlet avfall versus driftsutgifter per tonn innsamlet husholdningsavfall. Grunnlag for endring/oppretting i fakta-arket?		SSB SSB Kari/ Kamilla
<u>RAPPORTERING – KOSTRA, AVLØP VED GISLE BERGE</u> Det er registrert markert forbedring i antall skjema rapportert for spesielt 21B, men også 21A. Per 24. april ligger det 395 skjema for 21A og 2530 skjema, en økning på henholdsvis 8 og 139 på samme tid i fjor. For skjema 21B er det stor forskjell i antall skjema rapportert med bl.a. Møre og Romsdal og Hordaland på topp, med henholdsvis 18 og 14 prosent av totalt innleverte skjema. Slamrapporteringen har blitt noe forbedret sammenlignet med i fjor, men fremdeles er det flere store aktører som ikke fanges opp gjennom den ordinære rapporteringen.		
Kommentar på rapportering av vannmengder. SFT skulle ønsket at datainngangen på vannmengder hadde vært høyere. For avløpsanleggene som inngår under kapittel 14 i forurensningsforskriften blir det viktig å fokusere på å få inn tall på vannmengder da dette er utgangspunkt for beregning av utslippsmengder og dermed overvåking av utslippstillatelsen. SFT ønsker liste over kommuner som ikke har rapportert skjema 21A. Liste over kommuner sendes Torstein Finnesand.		Gisle
<u>FORSLAG TIL NYE SKJEMA PÅ AVLØP VED GISLE BERGE</u> SKJEMA 21A		

Forslag fra Nedland. Oppsettet i del 2 i skjema 21A bør endres noe i forhold til skisseutkastet. Lengdeangivelse på ledningsnett kan reduseres til 4 alternativer: (1) spillvann, (2) overvann, (3) spillvann og overvann (samme grøft, separate ledninger), (4) fellessystem (spill- og overvann i samme ledning). Spørsmålet om ”grad av fellessystem” kan da gå ut siden det kan beregnes med bakgrunn av de fire alternativene ovenfor. Det bør komme tydelig fram i skjema at renskategorien ”slamavskiller” kun omfatter slamavskiller og ikke i kombinasjon med andre kategorier som infiltrasjonsanlegg og sandfilteranlegg. Dette for å hindre dobbelttelling av anlegg. Kategorien omdøpes til ”kun slamavskiller”? Del 5 i forslag til nytt skjema hvor antall utslippstillatelser skal oppgis, bør vise til en link over kart på følsomme områder, f.eks. avløpsforskriften. Det ble kommentert fra NORVARs side at det var vanskelig å se direkte nytteverdien av å rapportere inn antall utslippstillatelser. SFT mente da at informasjonen bør være relativt enkelt å fylle ut og at det gir SFT en enkel oversikt over hvordan saksbehandlingen har vært det foregående året.		Gisle
SKJEMA 21B Det ble stilt spørsmål om hvor videt det er behov for å spørre etter årsak til nedleggelse av anlegg. Vi bør vurdere å ta ut spørsmålet. Tilsvarende gjelder spørsmål om ”Ute av drift i hele rapporteringsåret” – dette dekkes allerede av spørsmålet ”Midlertidig ute av drift i deler av rapporteringsåret” dersom man angir 365 dager som varighet for ”ute av drift”.		Gisle
Nedland var kritisk til henvisningen til nasjonal standard, NS9426, slik det nå fremstår i skissen av skjema. Hvis man benytter beregningsmåten kan det fort bli feil. Derimot hvis målemetoden i NS brukes blir resultatet bedre.		
Det bør defineres klart i skjema 21B hva som menes med dimensjonerende pe.		SFT
Definisjonen legges inn i skjema 21B veiledningen.		Gisle
Forslaget til nytt skjema har fjernet behovet for rapportering av TOC. Siden en del analyser foretas på TOC bør det komme inn en beregningsfaktor fra TOC til BOF ₅ .		SFT?
Beregningsfaktoren legges inn i veiledningen til skjema 21B.		Gisle
NORVAR var kritiske til at man i KOSTRA skal spørre etter type prøvetakingsmetode.		
Det bør ryddes opp i kolonneoverskrifter for spørsmål 5 i skisseutkastet – snu om på headingen. Dette gjelder flere tabeller/matriser.		Gisle
Slamproduksjon slik det framgår i del 6. Her må man spesifisere at man ønsker data på slam før behandling.		Gisle
Det bør vurderes om man trenger et nytt spørsmål om til hvilket anlegg slammet leveres til behandling.		SSB/SFT /NORVAR
Kommentar på miljøgifter. Nedland mente at det er antall prøver under deteksjonsgrensen som bør være interessant å rapportere på. I veiledningen bør det også komme inn en framgangsmåte for hvordan man kan		SSB/SFT

beregne/rapportere for prøver under deteksjonsgrensen. Dette med bruk av halve deteksjonsgrensen slik det nå står henvist til i veiledningen kan virke som en usikker metode.		
SKJEMA ”21X” – UTKAST TIL NYTT SKJEMA PÅ SLAMBEHANDLING Hvilket behov eksisterer for rapportering av tungmetaller og ikke minst bakterier i slam? Siden renseanleggene tar prøver, antas at disse skal kunne rapportere? Men hva slags informasjon sitter behandlingsanleggene med? Hva er krav til innhold av tungmetaller i ferdige slamprodukter/gjødselvarer? Dette bør sjekkes ut i forhold til Gjødselvarerforskriften, kontakt Mattilsynet. Det bør avtales et møte med SFT, SSB, NORVAR og Mattilsynet i forkant av neste møte i KOSTRA-VAR gruppa for å diskutere dette behovet.		SSB SSB innkaller til møte
SKJEMA ”21Y” – UTKAST TIL NYTT SKJEMA PÅ LEDNINGSNETT Bakgrunnen til nytt skjema på ledningsnett er basert på databehov i forhold til forurensningsforskriften og internasjonal rapportering. Skjemaet er derfor tilpasset forskriften og dens behov for rapportering. ”Antall overløp” slik det framgår av spørsmålsstillingen i skissen foreslåes oppsplittet i to: (1) regnvannsoverløp og (2) nødoverløp. En oppsplitting ble hevdet å være mer nyttig for kommunene. Rettes i skjema. SSB tar kontakt med NORVAR etter møtet for å få en god formulering på ”antall regnvannsoverløp” og ”antall nødoverløp”. Lekkasjer. Vedrørende spørsmål om omfang av lekkasjer må det presiseres hva prosenten skal beregnes på bakgrunn av – prosent av hva da? Bør tydeliggjøres.		Gisle Gisle SFT/SSB
<u>RAPPORTERING – VANNVERKSREGISTERET VED CARL FREDRIK NORDHEIM</u> Det er registret en liten nedgang i antall rapporterende vannverk. 413 kommuner har kommunale vannverk. 18 kommuner uten kommunalt vannverk – ofte private, som oftest er små i størrelse. I rapporteringen for i år har FHI bedt vannverkene fokusere på åpne høydebasseng. Hvor utsatt er bassengene i forhold til fugler etc.? Foreløpig vil en eventuell indikator med tanke på høydebasseng ikke være egnet, da FHI ønsker å forsikre seg om at spørsmålsstillingen er forstått riktig blant de som rapporterer. Samtidig er antall åpne høydebasseng foreløpig relative lavt. På spørsmål om hva FHI anså var bakgrunnen til den relativt høye svarprosenten for vannverkene, ble det fortalt at de ikke så mye tro på trusler, men muntlig kontakt vil kunne hjelpe en del. FHI legger samtidig ut en kvalitetssikringsfil på vannverksnivå slik at vannverkene selv kan sjekke at		

tallene virker korrekt. En påminnelse om at nøkkeltallene er lagt ut blir sendt per e-post hvor man bl.a. opplyser om hvor de går inn og hva filen heter. Det pågår nå et samarbeid mellom FHI og Mattilsynet i forhold til rapportering på Altinn.no. Tradisjonelt har kommunen fått to henvendelser – en fra FHI og en fra Mattilsynet. Målet er felles innrapportering til fordel for kommunene.		
<u>RAPPORTERING – AVFALL, KOSTRA VED EVA VINJU</u> Det ble sendt ut purring på skjema 21 sist uke, og det kommer inn flere skjema nå. For skjema 21C ble det sendt ut påminnelse i januar. Det foretas en ringerunde nå for å kontakte de som ikke har rapportert. Det har i år kommet inn en ny mulighet for rapportering fra IKS gjennom Kostra Online-løsning. Kommunene har nå muligheten til å delegere den delen som IKS skal rapportere ved å sende dem en link til skjemaet (genereres i selve skjemaet). Denne delegeringsløsningen kan brukes internt i kommunene også. Vurdering av endringer i skjema, forslag Eva: • <u>EE-avfall</u>. Igjennom KOSTRA hentes nå data kun fra kommunen. Mye fra husholdningene blir imidlertid levert i butikker og disse mengdene får ikke med. Disse mengdene samles inn av returselskapene, men dette vil også inkludere næringsavfall. Hva kan vi eventuelt gjøre for å forbedre dette? Bruk av fordelingsnøkkel har ofte vist seg å være vanskelig. • Begrepet kommunalt avfall (municipal waste) virker å ha dukket opp igjen i internasjonal rapportering. SSBs forståelse av ”municipal waste” er at avfallet er samla av kommunen eller på vegne av kommunen. Vurdere å legge inn obligatorisk spørsmål om næringsavfall er iblandet husholdningsavfallet? Behov for tilleggsspørsmål følges opp for avklaring med Lystad og SSB i form av et møte/telefonsamtale.		Eva/Lystad
ENDRINGSFORSLAG SKJEMA 21 FRA HENRIK LYSTAD Etter forslag fra Lystad gikk gruppa inn for å stryke spørsmålet i skjema 21 hvor det spørres det etter hvor mange ulike gebyrsatser husholdningsabonnentene tilbys i kommunen. Dette viser seg å være vanskelig spørsmål å svare på for en del kommuner. Gruppa gikk også inn for å endre bruken av begrepet grovavfall fra husholdningene under punkt 6 til ordlyden: ”avfall direkte til gjenvinningsstasjonene”. Avfall som leveres gjenvinningsstasjoner slik begrepet ofte er brukt er riktignok stort sett grovt men dekker ikke nødvendigvis kun husholdningene. Samtidig viser det seg at stadig mer avfall leveres gjenvinningsstasjonene. I del 5 i skjema hvor det henvises til ”utsortert husholdningsavfall og restavfall		Eva Eva Eva

fordelt på fraksjoner” bør teksten endres slik at man også får med avfall til gjenvinningsstasjoner i teksten.		
<u>RAPPORTERING – KOSTNADSDEKNING (SKJEMA 23 -)</u> <u>NOTAT - GJENNOMGANG VED JØRN K. UNDELSTVEDT.</u> Det er registrert en liten økning i antall rapporterte kommuner. Skjema 23 ble omlagt i fjor. Det er imidlertid fortsatt et problem at det mangler en del data fra kommuner som deltar i et interkommunalt samarbeid, spesielt på avfallsområdet. Det er registret 44 skjema med kommentarer om IKS eller annen for interkommunalt samarbeid. Det foreslås derfor å opprette et eget skjema 23 for samarbeidsselskapene for å sikre bedre og flere data (jf. utlevert notat, sakspapirer). Forutsetningen for skjemaet er at kommunene som er tilknyttet IKS e.l. har lik gebyrsats. Forslaget til nytt skjema ble godkjent av gruppa. Kommentarer til fordelingen av dataene på den enkelte kommune slik det ble foreslått i notatet (siste avsnitt): • KRd: Virker som grei framgangsmåte. • Holmestrand kommune: Selv om det er like gebyrsatser mellom kommunene, kan det like fullt være fare for kryssubsidiering. • Lystad: Hvis det er begrensede ressurser i kommunen til å svare på skjema virker dette som en grei løsning. Handler om å få inn nødvendige data på en hensiktsmessig måte. Oppfølging: Medlemmene sender inn eventuelle kommentarer i forkant av neste møte i forhold til: - bruk av et eget skjema på kostnadsdekning for interkommunal samarbeider, - og prinsippet om fordeling av data etter årsinnbyggere. Dette er tenkt om utgangspunkt for diskusjon i neste møte.		Alle
<u>RAPPORTERINGEN – KOMMUNALE GEBYRER KNYTTET TIL BOLIGER (SKJEMA 22) VED KAMILLA EKLO</u> Inngangen på rapporteringen har vært god – ”er fornøyd med rapporteringen”. Det virker imidlertid som det eksisterer usikkerhet på hva som menes med å ”angi feiegebyret uten mva for et pipeløp i kommunen (for boliger)”. Det er forskjellig hyppighet for gebyrene. Vurderer å endre teksten men da blir imidlertid KOSTRA-nøkkeltallene ikke lenger sammenlignbare over tid. Som en oppfølging på feiegebyrer tar Kamilla kontakt med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap for å undersøke om de har en rolle i forbindelse med fastsettelse av pris på tilsyn i forhold til feiegebyr og i hvilken grad kommunen har tilgang til disse opplysningene. Det bør også foretas en intern diskusjon i SSB på hvor vidt spørsmålsstillingen er relevant å spørre om i Kostra-sammenheng.		Kamilla
Nye skisser til skjema og veiledning vil bli presentert på neste møte, for øvrig satt til 22. mai 2007.		SSB

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway